

Uued
Piibli õpi-tükid
Apostlite tegudest.

□□□

7. jaanuarist kuni 1. aprillini
1917.

□□□

Narwas, 1916.

L. Wissenfelot.

Дозволено военную цензурою.

Sissejuhatus.

Apostlite tegude raamatu uurimisel peaksime meie neid kolme punkti, mis nende kõige tähtsamate hulka kuuluvad tähele panema, et seeläbi Jumala kogudust üles ehitada ja Issanda tööd järeltõusuga edendada. Need kolm punkti on: püha Waim, inglid ja palwe. Palwe on hinge hüüdmine abi pärast taewa poole. Püha Waimu and ja inglite teenistus on taewa vastus. Palwed tõusevad maa pealt taewa; püha Waim ja inglid tulevad taemast. Nõnda on „tee kõigepühama sse paita“ meie jaoks lahti, ja taewas maa ligidale toodud.

Neid mitmesuguseid iseäralisi palwe mõimalusi, ja neid mitmesuguseid aegasid, millal püha Waim rõi taewa inglid inimese edu ja töö vastu on huvitust näidanud, tähele panna, oleks suureks tuluks.

1. Palwe.

Isene läbitõusmise ja lepliku meele waimus palusid jüngrid ülema tuppa kokku kogudes.

Jüngrid palusid ühe järelkäija walimise pärast Judase asemele juhatusi.

Ustlikud jäid pärast seda „alati palwetesse“ kui Jumala Waim oli wälja walatud.

Peetrus ja Joannes läksid üksteisega üles püha kotta palwele.

Pärast seda kui Peetrus ja Joannes wangitornist wälja tulewad, ühineb terve koosolek palwele.

Apostlid „jäid alati palwetesse“ ja õpetasid Jumala sõna kui hoolekandjad olid walitud saanud.

Palwe ja kätte pealepanemise läbi saawad hoolekandjad (diaakonid) oma ammeti peale ära lahutatud.

Tehwanus suri palwes.

Peetrus käskis nõida Simonit meeleparandamise ja ralwe läbi oma pattude andeksjaamise pärast Jumala poole pöörda.

Simon palus Peetrust oma eest paluda.

Saulus palub oma enese ümberpöörmise pärast ja selle juhata'e pärast mis ta peob tegema.

Palwe läbi äratakse Tabita Peetruse poolt surnuft üles.

Kornelius palub alati Jumalat.

Peetrus läks üles katukse peale paluma.

Korneliuse palwe „on kuulnud.“

Sel ajal kui Peetrus wangitornis hästi sai hoitud „tehti kogudusest lõppemata palwet Jumala poole tema eest.“

Kui kogudus wael alles palwes oli, wabastab ingel Peetrust wangitornist, ja tema tuli ja koputas jalgwärawa peale.

2. Püha Waim.

Püha Waimu läbi annab Jeesus oma jüngritele selle suure ülesande.

Peale tema taewaminemist ütles Jeesus, pidiwad jüngrid püha Waimuga ristitud saama.

Püha Waimu ristimine ehitaks neid suure wäega, ja teeks neid kõlbulikuks tema tunnistajad olla.

Tawet kuulutab Judase otša püha Waimu läbi prohwti wiisil ette.

Relipühil said apostlid kõik püha Waimuga täidetud.

Jumal on prohwt Joeli läbi tõotanud, et tema oma Waimu wiisil päiwil kõige liha peale tahab wälja walada.

Püha Waimu on kõikidele tõutatud kes meelt parandawad ja ennast ristida lasewad.

Peetrus cli „täis püha Waimu“ kui tema jalutu mehe terweks tegemise pärast suure kohtu ette seati.

Usklikud said püha Waimuga täidetud „ja rääkisid Jumala sõna julgeste“ neist takistustest hoolimata.

Ananias ja Sawira waletawad püha Waimule.

Tehwanas oli üks mees täis püha Waimu.

Samaria maa usklikud said apostli Peetruse ja Joannese käte peale=panemise läbi püha Waimu.

Nõid Simon katsub rahaga püha Waimu osta.

Waim manitses Wilippust Mora maa kuningamehe tõlla ligi astuda, ja Issanda Waim wõttis teda ära.

Saulus sai püha Waimuga täidetud kui Ananias oma käed tema peale pani.

Püha Waim rõõmustas pärast tagakiusamist kogudust.

Sumala Waim käskis Peetrust ülewalt katukse pealt alla astuda, et Korneliuse saadikuid wastu wõtta.

Sumal wõidis Jesust püha Waimu ja wäega.

Püha Waim langes sel ajal Korneliuse lojas olewa koguduse peale, kui Peetrus neile kuulutas.

Barnabas oli täis püha Waimu ja usku.

Agabus kuulutas püha Waimu läbi prohwetil wiijil ühest nälja ajast, mis üle kõige maailma pidi tulema.

3. Inglid.

Üks pilw (ingli-pilw) wõttis Jesuse üles uende filma eest ära.

Inglid kuulutasiwad Jesuse jälletulemist.

Issanda ingel tegi bösel wangitorni uksed lahti ja wiis Peetruse ja Joannese wälja, et nad Jesuse nimel pidid kuulutama.

Issanda ingel andis Wilippusele Mora maa kuningamehega kokku saamiseks juhatusi.

Kornelius nägi nägemises ühe ingli enese juure tulewat ja tema wastu rääkiwat.

Peetrus kuulis katukse peal sellesama ingli häält oma wastu rääkiwat.

Issanda ingel päästis Peetruse Herodese wangitornist ära.

Issanda ingel löi Herodest ühe hirmsa surmaga.

Wilippus kuulutab Samarias.

Kirjakoht: Ap. t. 8, 4 — 25.

Pähe õppida: Laul 51, 10.

Küsimised.

1. Misjuguft kogemust (elu-läbielamist) pidi kogubus peale Tehwanuse surma ära elama? Ap. t. 8, 1. 1. märkus.
2. Kes selles tagakiusamises see juhataja oli? Salm 3; Ap. t. 26, 9 — 11.
3. Mis pidi see tagakiusamine isegi edendada aitama? Salm 4. 2. märkus.
4. Kelle läbi sai see töö Samarias alustatud? Salm. 5 — 8. 3. märkus.
5. Kirjelda seda nõia Simona tööd. Salm. 9 — 11.
6. Misjuguft mõju avaldas Wilippuse jutlus Simona peale? Salm. 12.
7. Misjuguftele otsusele saatis teda Wilippuse töö? Salm 13.
8. Misjuguft osa võtsivad sellest tööst Peetrus ja Joannes Samarias? Salmid 14 — 17.
9. Misjuguftele wahendi läbi katsus Simon püha Waimu kätte saada? Salm. 18 — 19.
10. Mis wastuse Peetrus temale andis? Salm. 20 — 23.
11. Misjuguftele teise palwe pani Simon apostlitele ette? Salm. 24.
12. Kuhu läksid Peetrus ja Joannes ja mis nad tegivad? Salm 25.

Jiiklik tulu.

1. „Ring kõik, kes tahavad jumalakartlikult elada Kristuse Jeesuse sees, neid peab ka taga kiusatama.“ Salm. 1;
2. Tim. 3, 12. 4. märkus.
2. „Siis käisid ärapillatud mööda maad, ja kuulutasid armuõpetuse sõna.“ Salm. 4. 5. märkus.

3. Püha Waimust osasaamine oli esimeses Kristuse koguduses iga ühe ümberpööratud hinge eesõigus. Salm. 14 — 17; 2, 38.

Märkused.

1. „Kogudus“ kui üks organiseringut või korraldud usklikkude ühikus, oli üks edenemise asi. Apostlid olid selleks kutsutud, et nad usklikkude hulga juhatajad pidid olema. Nende kaheteistkümne kutsumise üle antakse meile teada: „See esimene samm, mis nüüd pidi ette võetud saama, oli koguduse organiseringu, mis pärast tema taevaminemist Kristust pidi maa peal esitama. . . , Nii kui vanas seaduses need kaksteistkümme esi-isa Israeli esitajad või asemikud olid, nõnda pidivad ka need kaksteistkümme apostlit ewangeliumi-koguduse esitajad olema.“ E. G. W.

Niipea kui usklikud juurde tulevad ja kogudusesse ilmuvad, näeme meie kuidas püha Waim neid juhatajaid juhib, et töö korraldust täiendada. Apostlite tegude kuuendamas peatükkis leiame, et kogudus wanemate ja diakonidega on organiseringut, kes selle peale pidid vaatama, et koguduse töö saaks ära tehtud. See oli niisugune korraldud kogudus mis laiali sai pillatud. Salm. 1. 3. Sõna „kogudus“ ei nimetatse enam mitte enne kui jälle neljat korda 11. peatükkis 26. salmis, kus jüngrid esimest korda Antiohias „ristiinimesiks“ nimetati.

2. See läbi-elamine tunnistab teist astet Jesuse tunnistuses. Kui Jesus püha Waimu andi oli tõotanud, ütles ta neile: „ja peate minu tunnistajad olema 1. Jerusalemmas ja 2. kõigil Juida maal, 3. Samarias, ja 4. kuni maa ilma otsani.“ Ap. t. 1, 8. Jerusalemmas olid nad tunnistust annud ja said nüüd tagakiusamiste läbi üle kõige Juida maa laiale pillatud. Nendes maa jagudes käisid nad ümber ja kuulutasid „armuõpetuse sõna.“

3. „Kristuse sõnad, mis ta Samaria rahvale siis rääkis, kui ta naesega Jakobi kaewu juures kõneles, näitabid nüüd oma wilja.“ „Apostlite teod.“ I. 106.

Selle läbi, et ewangelium Samarias wastuwõtmist leiab, jõuab Jესase tunnistamise töö kolmandama astme juure. Pane tähele kudas see neljas aste oma alguse saab.

4. Pauluse sõnades Timoteusele tulewad meile kaks küsimist ette: „Kas meie elame jumalakartlikult Kristuse Jესuse sees“ nõnda kui meie peaksime? On see tarwiline, et enne kui meie seda sõnumit üle kõige maailma wiime, Jumal ühte tagakiusamist meie peale peaks tulla laskma? Esimesest Kristuse kogudusest kirjutatakse: „Need, selle tagakiusamise pärast Jerusalemmast ära-aetud „käisid“ mööda moab, ja kuulutasid armuõpetuse sõna.“ „Apostlite teod“. I. 109.

5. See sõna „need ärapillatud“ 4. salmis ei käi mitte apostlite kohta. (Waata 1. salm.) See peab peaaegjalikult küll koguduse liikmete kohta käima, kus ka diakonid olid kaasa arvatud, selle seast ka Wilippus üks oli. Misfugune ime oleks see küll tänapäew kui kogudus wälja läheks ja maailmale ewangeliumi kuulutamist oma ülesandeks teeks. Kas saab ka selle kogudusele niisugune elu läbi-elamine osaks. Kuida? ja millal?

---

2. lektšion. — 14. jaanuaril.

Mora-maa kuningamees ja Wilippus.

Kirjakoht: Ap. t. 8, 26—40.

Pähe õppida: Ap. t. 8, 37.

Küsimised.

1. Kui Wilippus oma töö Samarias oli ära lõpetanud, misfugune ülesanne temale siis anti? Ap. t. 8, 26.
2. Keda Wilippus tee peal leidis? Salm. 27. 1. märkus.
3. Jutusta Wilippuse kogemust Mora-moa kuninga ametnõuga. Salm. 29.—31.
4. Misfugust kirjakohta Mora-mees luges? Salm. 32. 33.
5. Mis ta Wilippuse käest küsis? Salm. 34.
6. Kudas Wilippus temale wastas? Salm. 35.

7. Kui nad ühe wee juure said, mis kuningamees siis ütles? Salm 36.

8. Kudas teda ristimiseks läbi katsuti? Salm 37.

9. Mis sündis pärast seda? Salm 38.

10. Mis juhtus pärast ristimisi? Salm 39.

11. Kus kuulutas Wilippus edasi? Salm 40. 2. märkus.

Õpilik tulu.

1. Jumal juhib oma saadikuid. Salm. 26. 29. 3. märkus.

2. Wilippus kui misjonäride eeskuju. Salm. 27. 30. 40. 4. märkus.

3. Dige ristimise talitus piltilikult näidatud — mõlemad Wilippus ja Mora maa kuningamees astusiwad wette ja tuliwad weest wälja. Salm. 38. 39.

4. Kui misjonärid Jumala Waimuga täidetud ja Waimu läbi juhatud saawad, saab ka ewangelium ruttu laiale lautud. 5. märkus.

Märkused.

1. Kaatsa oli Egiptuse ja Palestina piiri lähedal. Etiopia ehk Mora-maa oli Egiptusest lõuna pool praeguse Nubia ja Abessinia ümbruses. Kandake oli Mora-maa kuninga emandate üleüldine nimi, niisamuti nagu Warao kõige Egiptuse kuningate nimetus oli.

2. Usdod oli umbes 40 wersta Kaatsast eemal Wahe mere ligidal. Arwatawaste töötas Wilippus ranna ääres kuna ta ka Joppe, Lüdda wõi Lydia, Askeloni ja teistest linnadest läbi läks, kuni ta Keisareasse jõudis, mis umbes 60 wersta Usdodist kaugel oli.

3. „Üks ingel juhib Wilippust selle mehe juure, kes walgust otjis ja walmis oli, ewangeliumi wastu wõtma. ka tänagi juhivad inglid niisuguste töötegijate sammusid, kes püha Waimu läbi oma keelt pühitsewad ja oma südant puhastada ja kaunistada lasewad. Wilippuse juure saadetud ingel oleks seda tööd Mora-maa mehe juures ise wõinud korda saata, aga Jumal ei taha sel wiisil mitte töötada, tema plaan

on, et inimesed endi kaasinimeste kasuks peaksiwad töötama.“ „Apostlite teod.“ I. 105.

Jumala Waim juhtis Wilippust, mis ta siis pidi tegema kui ta Mora-meest nägi ja kuhu ta siis pidi minema, kui see töö oli lõpetatud.

4. Raamatuse „Apostlite teod“ öeldakse Wilippusest, kui ühest, kes niisugusid misjonärisid esitab, kes Jumala häält kuulwad ja senna lähewad, kuhu tema neid saadab, lehek. 104.

Kui ingel teo käs kis seda teed minna, mis Jerusalema mast alla läheb Kaasta poole, siis ei ütelnud ta mitte kui kaugele tal minna tuleb ja mis pärast ta seda teed peab minema, aga Wilippus „wõttis kätte ja läks ära.“ „Ja Waim ütles Wilippusele: Tule ja astu seie tõlla ligi. Ja Wilippus jooksis ligi.“ Kui ta nii ligi oli jõudnud, et kuulda wõis, leidis ta kohe töö, mis teha tahtis. Pärast seda kui Waim teda oli kuninga mehest ära lahutanud, leiame meie Wilippust Asdodis, kuhu teda Jumala Waimust juhutati. Ja et ta nii edurikas misjonär oli, usaldati tema kätte see ülesanne, et ta isegi enne apostlid uute põldudele pidi ewangeliumit wiima. Apostlite tegudest näeme, et ta peagi kui „ewangelist Wilippus“ tuntud oli.

5. Kaalu omas mõttes seda tööd mis üks inimene on teinud ja siis mõtle selle üle järele mis siis wõiks ära tehtud saada, kui kõik koguduse liikmed oleksid tegewad misjonärid olema.

„See on üks kahjulik eesküts, kui arwatakse, et hingede peastmise töö ainult kuulutajatest ära oleneb. Alandlik, Jumalale pühendud usklik, kelle peale wiinamäe Issand hingede pärast mure on pannud, peaks niisugustest inimestest, kelle peale Issand suuremad wastutused on pannud, üles saama õhutatud. Jumala koguduse juhatajad peawad teadma, et Õnnistegija ülesanne on kõikidele antud, kes tema nime sisse usuwad. Jumal saab paljud oma wiinamäele saatma, kes mitte kätte peale panemise läbi kuulutaja ametisse ei ole ära walitsetud.“ „Apostlite teod.“ I. 106.

Sajanded ja tuhanded, kes seda õnnistuse sõnumit on kuulnud, seisavad weel ikka tööta turu peal, kuna nad mõnes töö osas ometi tegewalt osa wõiksid wõtta. Meile ütleb Kristus: „Mis teie siin kõige päewa tööta seisate?“ ja ta lisab weel juure: „Minge teiegi wiinamäele.“ Kudas see tuleb, et mitte rohkem hingesid selle kutse järele ei käi? On eht sellepärast, et paljud endid sellega wabandawad, et nad mitte kantsli peal ei seisa? Need wõiwad teada saada, et ilma kantslita üks suur töö peab tuhandetest Jumalale ära antud, lihtsatest liikmetest ära tehtud saama.

„Juba kaua on Jumal selle peale oodanud, et teenistuse waim terwet kogudust täidaks, nõnda, et iga üks oma jõudu mööda tema jaoks töötaks. Kui Jumala koguduse liikmed nende kätte antud tööd kodumaa kui ka wäljamaa abi tarwitawatel põldudel piiblliliku käsu täitmiseks ära teewad, siis saab pea see terve maailm hoiatud ja Issand Jeesus wäe ja suure auga selle maa peale tagasi tulema. „Ja sedasama kuningriigi armuõpetust peab kuulutatama kõiges maailmas, tunnistuseks kõige rahwale; ja siis wast tuleb ots.“ Sealsamas.

---

3. leksion. — 21. jaanuaril.

Sauluse ümberpööramine.

Kirjakoht: Ap. t. 9, 1—22.

Pähe õppida: Ap. t. 9, 6.

Küsimised.

1. Mis Saulus peale Tehwanuse surma weel tegi? Ap. t. 8, 3; peat. 9, 1. 1. märkus.
2. Misjulguse uue toimetusele tema südius põhjust andis? Salm 2. 2. märkus.
3. Mis sündis teel Damasuse poole? Salm 3. 3. märkus.
4. Futusta seda kõnelemist Jeesuse ja Sauluse wahel. Salm. 4—6.
5. Kuidas mõjus see nägemine Sauluse ja nende meeste peale, kes temaga olid? Salm. 7—9. 4. märkus.

6. Misjuguſe käſu andis Iſſand ühes nägemises Ananiasele? Salm. 10—12.

7. Misjuguſt wabanduſt Ananias ette tõi? Salm. 13. 14.

8. Mõtſe Iſſanda waſtuſe üle järele ja hoiat neid ſüdames. Salm. 15. 16.

9. Mis Ananias ſiis Sauluſele tegi? Salm. 17—19.

10. Mis Sauluſ ſel ajal Tamaskuſes tegi kui ta ſeal wiibis? Salm 20.

11. Misjuguſt waſtupanekut ta eest leidis? Salm 21.

12. Misjuguſe järelduſega ta ſeal töötas? Salm 22.

Iſſiklik tulu.

1. Ole „uſin hea tööle.“ Salm. 1. 2. Tituſe, 2, 14. 5. märkuſ.

2. „Iſſand, mis ſa tahod, et ma pean tegema?“ Salm 6. 6. märkuſ.

3. „Waata, tema palub Jumalat.“ Salm 11. 7. märkuſ.

4. „Kui palju ta peab kannatama minu nime pärast.“ Salm 16. 8. märkuſ.

Märkuſed.

1. Selles tagaſiſamises, mis uſklikud Jeruſalemmast laiale pillas, oli Sauluſ juhataja. „Nende linnade seas, kuſt ta läbi läks, oli ka Tamaskuſ kuſ ſee uus uſk oli palju poole hoidjaid wõitnud.“ „Apoſtlite teod.“ I. 109.

2. Selle sõna „tee“ pruukimine ſai harilikult kriſtliku uſu kohta tarwitatud. Ieſuſ oli öelnud: „Mina olen tee,“ ſee tähendab tee tõe juure, tee eluſſe, ſee ainuſ ärasteſtmiſe tee patuſt. Sellepärast oli ſee ka wäga kohane, kui tema järeltkäijate uſuſt ja jumalateeniſtuſeſt kui ſelleſt „teeſt“ räägitakſe. Waata järgmiſeid näituſeid: Ap. t. 19, 9. 23; 22, 4; 24, 14. 22.

3. See tee mida karawaanid ehk reſijjad pidid ära käima, oli Jeruſalemmast kuni Tamaskuſeni 136 werſta ja tarwitas kuus päewa. See ilmumine ei ſündinud mitte enne kui Sauluſ oma ſaatiatega oli Tamaskuſe ligi jõudnud.

4. Nõnda kui meie Ap. t. 26, 13 loeme, sündis see ilmumine „kõik päeva ajal“. Hommikumaa selges õhus paistab päike väga heledalt, aga samas salmis teatab Paulus, et see valgus, mis tema peale langes selgem kui päike“ oli. Saulus mõistis seda häält „ja temale ilmutas ennast selgel kombel see, kes rääkis — Jumala Hoeg ise. Selles aulises olewuses, mis tema ees seisis, nägi ta seda ristitööd. . . . Kui see auline olek ära kadus ja Saulus maast üles tõusis, leidis ta, et tema silma nägemine täiesti oli ära mõetud. Kristuse au-hiilgus oli tema sureliku silmadele liiga wali olnud, ja kui see ära lahkus, langes öö pimedus tema silmade peale. Tema uskus, et see pime olek Jesuse järelkäijate hirmsa tagakiusa ise pärast Jumala nuhtlus temale on. Hirmsas ööpimeduses kobas ta ümber, ja tema saatjad wõtsiwad teda täis hirmu ja ehmatust „kätt pidi, ja wiisid teda Tamaskuse linna“. Sealjamas. I. 111—113.

Samas raamatus loeme, et Saulus need kolm päewa kui ta pime oli, „hinge piinas“ mööda saatis „ja ikka jälle tuli temale kartlikus waimus see osa meele, mis ta Tehwanuse piinasurma juures oli etendanud“. „Nõnda näitas tema kõigest inimlikust kaastundmusest ära lõigatud olewat. Tema ainus lootus abi peale, oli halastajas Jumalas, ja tema poole hüüdis ta murtud südamega“.

5. Saulus oli ühe pimedaga südidusega üles õhutatud saanud, mis teda nii kaugemale wiis, et ta Jumala kogudust taga kiusas; aga pärast seda, kui ta Kristust selles juures ilmutamises oli näinud, oli ta püha Waimu märguandwast wäest usklikuks saanud ja sai üheks tuliseks Issanda tööliseks. Issand tahab, et tema kogudus t ö ö d t e e b, üht h e a d tööd korda saadab ja selle jaoks ta südidust üles näitab.

6. Meie, kui usklikude eesõigus on see niisama teada, mis meie peafime tegema, kui see, mis Sauluse oma oli. Issand ei ilmuta oma tahtmist mitte alati nägemise läbi ega palwes, aga tihti, nõnda kui see Saulusega oli, wõib ta oma tahtmist meile juhatajate ja nõuandjate läbi teada anda, keda ta ise on ära walitsenud.

7. Selsamal ajal kui Saulus pimebas ütsilduses, rõhuti südamega, ja suure igatsusega pattude andeksandmise ja Jumalast vastuvõtmise pärast palvetas, valmistas Issand ühe mehe ette, et temale wastust anda.

8. Ning kõik, kes tahavad jumalakartlikult elada Kristuse Jeesuse sees, neid peab taga kiusatama". — — see tähendab, „tema nime pärast kannatama“.

---

4. lektion. — 28. jaanuaril.

Sauluse ja Peetruse tegevus.

Kirjakoht: Ap. t. 9, 23 — 43.

Pähe õppida: Op. s. 19, 17.

Küsimised.

1. Kui Paulus hakkas Damaskuses Kristust kuulutama, mis nõu Juda rahvas nii pea kohe tema vastu pidasivad? Ap. t. 9, 23. 24. 1. märkus.

2. Kudas võis Saulus nende käest ära jooksta? Salm 25. 2. märkus.

3. Mis elas Saulus oma Jerusalemma tagasi tulekul läbi? Salm. 26 — 30. 3. märkus.

4. Missugusest rõemast kogemusest või elust kogudused nüüd läbi läksivad? Salm 31.

5. Kus Peetrus sel ajal töötas? Salm 32. 4. märkus.

6. Missugune elu- läbielamine temal Süddas oli? Salmid 33 — 35.

7. Missugune asi wiis Peetrust Joppe? Salm. 36—38.

8. Kui tema Tabita koja juure oli jõudnud, keda ta seal eest leidis? Salm 39.

9. Kudas sai Tabita jälle elusse äratatud? Salm. 40. 41.

10. Missuguse mulje see imetegu Joppe linna elanikute peale jättis? Salm 42.

11. Kelle juure Peetrus veel mõneks päemaks jäi? Salm 43.

Õiklik tulu

1. Otsi omale parajat aega, kus ja nendest igapäiſtest päewa raskustest võikſid kõrwale hoida, et ſeeläbi ſüdame-likuma läbikäimise eest Jumalaga hoolitseda. Kal. 1, 17. 5. märkus.

2. Iga ümberpöörnud hing peaks kodus ja oma enese sõbradele Jēfufest tunnistama. Ap. t. 9, 20. 28. 29.

3. Jēfus Kristus teeb ſind „terweks“ — hinge ja ihu.

4. Ühe elu eest „mis täis häid teguſid“, maksab Õnnis- tegija palka, kuigi need teud meie ſilmis nii wäikſed näita- wad olema. See on ſee teeniwa armastuſe waim, mis ſellest teeniſtuſeſt iſe üle käib, mis ka taewa nõus olemiſt wõidab — kui ta iſegi ainult ühe klaaſi täie külma wee andmiſt wõiks tõendada.

Märkused.

1. Miſſugune imeſtamise wääriline muudatus oli Sauluſe elu- läbielamiſes küll juhtunud. Üheſt tagatiſfajast ſaab juulustaja — üks ſeda taga kiuſataſſe. Meeſteſt ja naiſteſt kiidetud ja auſtatud kuni wangikotta; Tehwanuſe kohtu- mõiſtja kõrgeſt ſeiſuſeſt kuni alla wangikotta, et ſurmatud ſaada. Kui pea algas aga Sauluſel „ſel ärawalitſetud riiſtal“, et ta „peab minu nime pärast kannatama“.

2. Pauluſe enese tunniſtuſe järele Kalatia r. 1, 13—17, tegiwad Juida rahwas alles ſiis kõige ſuuremad ſammud tema elu waſtu, mis peale tema põgemine ſiis ka tuli, kui ta Arabia maalt Tamaskuſeſſe oli tagaſi tulnud ja ei mitte tema eſimeſe tegewuſe aja ſees ſealſamas. Waata ka „Apoſtlite teod“ l. 124 — 126 ja Ap. t. 9, 20 — 22.

3. Kalatia 1, 18. 19. kirjutab Pauluſ et tema Jeruſa- lemma mineku otſtarwe ſee oli, et „Peetruiſt katſuma“ minna. . . „Aga mina ei näinud muud ſedagi apoſtlite ſeaſt, kui Jakobuſt, Iſſanda wenda.“ See näitab, et „need apoſtliſid“ kelle juure Paranbaſ teda wiis, neid kahte tähen- das, teiſed wõiiwad wäga wõimaliſkult nende wiieteiſtkümne päewa jookſul, kus Pauluſ Peetruiſe juures oli, linnaiſt

wäljas olla. See Barnabas on arwatawaste seesama, kellest Ap. t. 4, 36 räägitakse ja apostli Paulust tema esimesel misjoni reisul saatis. (Ap. t. 13, 2.), ka Lukas nimetab teda sagedaste. See „Kreeka rahwas“ olid needsamad Kreeka maa juudid, kes Pauluse nõu peale Tehwanuse surmamise töbriistad olid. Nüüd nad pöörwad sellesama nõuga Sauluse poole—tõeste üks imeline muudatus!

4. See on wõimalik, et need „pühad“... „kes Lüdda linnas elasid“, Wilippuse töö wili oli, nii kui ta oma misjoni ring-käiku Bahemere rannal oli ette wõtnud, ja et Peetrus ka seal sedasama tööd tegi, mis ta Samariaski oli teinud kus Wilippus töötas.

5. Õnnistegija tarwitas sagedaste niisugust aega kus ta üksi oli, et Isaga läbi käia, nõndasama ka Daniel, Elias, Moses, ja Enok, kui ka Paulus ja Peetrus, Joannes, siis ka Luterus ja Müller ning igauks, kellel Jumala töös üks juhataja amet oli; need oliwad ajad, kus alalises palwes Jumala wäge oli tarwis kätte saada. Igaühel, kes wõidurikast kristlikku elu tahab elada, on niisuguseid aegasid tarwis, kus ta üksinda wõib olla.

---

5. lektzion. — 4. weebruaril.

Korneliuse nägemine; Peetruse nägemine.

Kirjakoht: Ap. t. 10, 1—23.

Pähe õppida: Ap. t. 10, 4.

Küsimised.

1. Kes oli Kornelius, ja misugune mees tema oli? Ap. t. 10, 1. 2. 1. märkus.
2. Mis Korneliusele nägemises ilmutati? Salm. 3—6. 2. märkus.
3. Kellele ta seda nägemist jutustas? Salm. 7. 8.
4. Kui Korneliuse käsud Simona koja poole jõudsiwad, misugune elu- läbielamine siis Peetrusel oli? Salm. 9—12. 3. märkus.

5. Missugune kõnelemine algas Peetruse ja Jssanda vahel? Salm. 13—15. 4. märkus.
6. Mis pärast seda sündis? Salm 16.
7. Kui nüüd Peetrus oma nägemise üle järele mõtles, mis sel ajal utse ees juhtus? Salm. 17. 18.
8. Kudas Waim Peetrust õpetas? Salm. 19. 20.
9. Kui Peetrus neid mehi nägi, kes Korneliusest olid läkitatud, mis ta siis neile ütles? Salm 21.
10. Mis nende vastus oli? Salm 22.
11. Kudas Peetrus nende palwe peale vastas? Salm 23.

Tsiflik tulu.

1. „Jssand tunneb neid, kes tema omaksed on“. Salm, 1—6; 2. Tim. 2, 19. 5. märkus.
2. Jssand ilmutab ennast palwe aegadel. Ap. t. 10, 2.
3. 9. 6. märkus.
3. Meie kodu peaks üks palwe koht olema. Salm. 2. 9.
7. märkus.
4. Sõnakuulmine katsutakse läbi. Salm. 13—16. 20. 21. 23—29. 8. märkus.

Märkused.

1. „Kornelius oli Rooma sõjaväe pealik. Ta oli üks jõukas mees, kõrgemast soost ja teenis usalduse- ja au- koha peal. Sündimise ja kasvatusel poolt kui pagan oli ta juutidega kokkupuutumise läbi Jumala üle tundmist leidnud ja austas teda kohilasest südamest; tema näitas oma tõsist usku kaastundmise läbi waeste wastu üles. Igal pool oli ta oma heategemiste pärast tuntud, ja temi õige elu andis temale niihästi juutide kui ka paganate juures hea kuulsuse“. „Apostlite teod“. I. 128.

2. „Kuigi Kornelius prohveti kuulutuste sisse uskus ja tõtunud Messiasel peale ootas, ei olnud tal siiski ewangeliumi tundmist, nii kui see Jესuse elus ja surmas on ilmutatud. Tema ei olnud mitte Juida usu koguduse liige, sest Rabbine-rid oleksid tema kui pagana ja rojase peale waadanud. Aga seesama püha Wahimees, kes Abraamist ütles: „Mina tun-

nen teda," see tundis ka Korneliust ja saatis otsekohhe taewast temale ühe sõnumi." Sealsamas. I. 129.

3. See ei olnud mitte ainult ihulik toot mis järele Peetruse! nälg oli. Kui ta maja katuse pealt üle Joppe linna waatas, siis tundis ta oma rahwa ärapeastmise järele nälg. Temal oli palaw igatsus kirja seest neid prohweiti kuulutusi neile näidata, mis Kristuse kannatamisest ja surmast räägitud. Sealsamas. I. 131.

4. See nägemise andis Peetrusele niihästi laitust kui ka õpetust. Jumala nõu ilmutas ennast temale, et Jesuse surma läbi pidiwad paganad juutitega ühes õnnistuse waranduste pärijateks tehtama. Siia ajani ei olnud ükski jüngritest paganatele ewangeliumit kuulutanud. Nende arvamise järele oli weel see wahesein alal, mis Jesuse surma läbi oli maha kistud. Ja nende töö oli ainult juutide juures kitsendatud, sest nemad waatasid paganate kui niijuguste peale, kes ewangeliumi õnnistusest on wälja lükatud. Müüd katsus Issand Peetrusele seda üleilma ulatawat plaani arusaadawaks teha" Sealsamas. I. 131.

5. Selle peatüki esimesed kuus salmi näitawad meile seda täielist teadmist, mis taewal on rime, elukohtade, tege- wuste ja inimeste südame soowide kohta. Ühest kuulsast Pa- lestina maa linnas elutsewast Rooma ohwitserist kuni lihtsa Joppe linna nahkruni wõttis Issand nende tegemistest osa, ja andis igahäle iseäralist juhatus, ja ta juhatab ifegi Simona koda.. Tõeste „Issanda film waatab õigete peale," ja „Issand tunneb omakleid."

6. Selle Apostlite tegude raamatu uurimisel oleme sagedaste tähele pannud, et Issand just siis iseäralisel wiisil oma lastele ligineb, ja neile tarkust ja jõudu annab, kui nad armu troonil alanduses ja lõpmata palwes temaga sees südamest kummardawad. Just siis, kui hing kõige rohkem oma nõdrust ja Jumalast ära olenemist tunneb, on see aeg, millal Jumal südame igatsust waigistada ja seda suurt tühjust oma ligiolemisega täita tahab ...

7. Mitte üksi Kornelius ei olnud see, kes „Sumalat kartis,“ ja „waga oli“, waid üeldud on „kõige oma perega“. Selle hulka käiwad tema teenrid ja mõned tema sõjamehed (Salm 7) sest tema wahetord waimulikud asjus oli nende wastu niisugune, et ta isegi oma nägemisi neile teada anda wõis ja neid iseäralise ülesandega Peetruse juure läkitas. Disekui ka Abraam, kes käs kis „et tema lapsed pärast teda Jehowa teid peamad hoidma,“ nii kui see iga isa eesdiguks on, kes Sumalat kardab ja oma lapsi Issandale kaswatab.

8. Et see läbi-elamine Peetrusele tõeste üks raske läbikatsumine oli, ja pealegi weel, et ta tanges juudi õpetuses oli kaswatud ja oma eelarwamises kindel oli, on ju sellest näha, et ta ennast Issanda ees püüdis wabandada ja siis, et see nägemine temale kolm korda pidi ette toodud saama, nõnda et temalt iga kahtluse põhjus ära wõeti. Selle peale kuulas ta Waimu häält ja läks ühe pagana majasse, wõib olla esimest korda omas elus, et temoga ta südame loo üle rääkida. Misjugune rohkest õnnistud läbi-elamine järgnes küll selle sõnatuulmise peale!

6. lektzion. — 11. weebruaril.

Paganatele kuulutatamise ewangeliumi.

Kirjakoht: Ap. t. 10, 24— 48.

Pähe õppida: Ap. t. 10, 34.

Küsimised.

1. Misjuguft ettemalmistust Kornelius Peetruse wastu wõtmiseks ette wõttis? Ap. t. 10, 24.

2. Kudas Kornelius Peetrust wastu wõttis? Salm 25.

3. Mis ütles ja tegi Peetrus? S. 26. 1. märkus.

4. Misjuguse seletuse Peetrus annab, et ta ühe pagana majasse oli tulnud? Salm. 27 — 29.

5. Misjuguft seletust Kornelius ette tõi, mispärast ta Peetruse järele olla läkitanud? Salm. 30—32.

6. Mis ta ütles, oma majasse kokkutulemise põhjuse olewat? S. 33. 2. märkus.
7. Misjulguse kaugele ulatava tõega algas Peetrus oma kõnet? Salm. 34. 35. 3 märkus.
8. Misjulgust edusammu oli ewangelium juba teinud? S. 36—38.
9. Millest pidid apostlid tunnistajad olema? S. 39—41.
10. Mis nad kuulutama pidid? S. 42 — 43.
11. Mis sündis kui Peetrus weel neid sõnu rääkis? S. 44.
12. Misjulgust mõju see Joppe usklikude peale avaldas? S. 45. 46.
13. Misjulgused järgmised sammud wiisivad paganlikuid pealtkuulajaid ewangeliumi täie eesõiguse juure? S. 47. 48.

Iislik tulu.

1. Beresondade kokkutulemised. Salm. 24. Ebr. 10, 25.
2. Paastumine ja palwe awawad kanalid, mille läbi Jumala õnnistused wõiwad jooksta. Ap. t. 10, 30.
3. Jumala Waimule kiiret ja tahtlikku sõnakuulmist näidata. S. 20. 21. 29. 30. 33.
4. Jumal ei pea ühest inimesest enam lugu kui teisest. S. 34. 4. märkus.

Märkused.

1. Kui Peetrus pagana majasse astus, ei teretanud Kornelius teda mitte nõnda, kui üht harilikku wõerast, waid nii kui ühte, kes taewas on austud, kes Jumalast oli tema juure saadetud. See on üks hommitumaa pruuk, wõrsti ehk kõrgete au-ametnikkude ette kummardada, nõndasama ka lapsi oma wanemate ees teha lasta. Aga Kornelius langes aukartuses selle, Jumalast temale õpetusets saadetud saadiku, apostli jalgade ette maha ja kummardas teda. Peetrus ehmatas ära ja tõstis wäe pealiku nende sõnadega üles: „Tõuse üles, mina olen ise ka inimene.“ „Apostlite teod.“ I. 133.

2. See sündmus oli sel ajal iseäranis huvitav. Peetrus ja tema wennad Joppe linnast on wist esimest korda paganatega ühes pagana majas ja nimelt ühe pagana iseäralise palwe ja Sumala otsekohele käsu pärast koos. See näitab üht uut ajajärku ewangeliumi wälja lautamises. Jeesus oli oma jüngrid enne oma taewa minemist käskinud, et nemad tema tunnistajad pidid olema „Jerusalemmas, Juda ja Samaria maal, ja maailma otsani“. Need esimesed kolm jagu on täidetud, ja nüüd seisab see neljas ja wiimane osa täidesaatmise ees. Saulus oli juba küll enne Tamaskuses ja Sirias kuulutanud ja kuulutas nüüd Silitsias, ka Keisarea on weel Samarias, aga Saulus oli siia saadik ainult ehk peaaegjalikult juutidele kõnelema ja nõnda olid Peetrus ja teised apostlid teinud. (Ap. t. 11, 19.) Peetrus on walmis esimest korda paganate koosolekul kristlikku jutlust pidama, mis maailma laia liikumise algust näitab. See ei ole siis mitte imeks panna, et tema kuus juudi-wenda kui tunnistajad leidis tarwiliku olema kaasa wõtta.

3. Peetrusest tunnistatud tõde (salm 35.) oli niisama üks tunnistus temale, nagu see üks õpetus kõigi tema pealtkuulajatele oli. Tõde oli temale niisama uus nagu see tema pealtkuulajatele oli. See oli temale just praegu taewast antud, aga see on ka praegugi niisama uus ja wägew ja tarvitav nii kui sel ajal.

4. Paljud kirjakohad õpetawad sedasama tõde. Loe 5. Mos. 10, 17; 2 Aja 19, 7; Rom. 2, 6 — 11; Jak. 2, 1 — 9. Kas peame ka meie omas südames ühest inimesest enam lugu kui teisest? See pilt, mis Jakobus meile siin ette toob, ei ole mitte wana. Kui meie iga inimese peale risti walguses waatame, siis ei pane meie neid wäljaspoolseid wahesid mitte nõnda tähele, kui seda lugupidamise wäärtust, mis neile peab üles näidatud saama, kellega meie kokku saame. See misjonär, kes kaugele töö põllule läheb, peaks Paulusega ütelda wõima: „ma olen kõigile kõigeks saanud, et ma kõikipidi mõningad õndsaks teeksin“.

Peetrus jutustab oma läbielamist; Ewangelium Antiohlias.

Kirjakoht: Ap. t. 11, 1 — 30.

Pähe õppida: Ap. t. 11, 21.

Küsimised.

1. Kui juudid kuulda said, et ka paganad olid ewangeliumi vastu võtnud mis siis nende ja Peetruse wahel tõusis? Ap. t. 11, 1—3. 1. märkus.

2. Jutusta lühidalt seda aruannet mis Peetrus oma wendadele annab. S. 4—15.

3. Mis suguseid Jēfanda sõnu tuletas Peetruse läbielamine temale omale meelde? S. 16.

4. Kui Peetrus oma aruande oli ära annud, mis sugune küsimus siis selle tüli ära lõpetas? S. 17.

5. Mis moodi võtšiwad usklikud tema aruannet vastu? S. 18.

6. Mis sugusest tarwilikust tööst on Korneliuse ja tema pere ümberpöörmine eest kujuks? Waata 2. märkus.

7. Mis moodi oli see töö, mis need laiale pillatud olid teinud? S. 19. 20. 3 märkus.

8. Mis suguse tagajärjega oliwad nad töötonud? S. 21.

9. Mis sugust tööd pidi Barnabas tegema? S. 22. 23.

10. Mis sugune mees oli Barnabas? S. 24.

11. Mis Saulus ja Barnabas Antiohlias tegiwad? S. 25. 26.

12. Mis suguse üleüldise nimega hüüti usklikuid Antiohlias? S. 26, wiimane osa. 4 märkus.

13. Mis suguse teenistuse tarwis said Saulus ja Barnabas Juda maa usklikkude kasuks määratud? S. 27—30.

Jätklik tulu.

1. Kaswata ühe-meele-waimu töötegijate seas. S. 1—18. 5. märkus.

2. Kõik wale armamised wõiwad püha Waimu läbi ruttu ja hea järeldusega kõrwaldatud saada. S. 18. 6. märkus.
3. Kuuluta Jesandat Jesust. Solm 20. 7. märkus.
4. „Aga igalühel oli nõu seda mööda, kui kellegil jõudu oli“ abi saada S. 29. 8 märkus.

Märkused.

1. Peetrus oli juba ette ära näinud, et see juutide wahel harutamisele tuleb, kui nad kuulda saawad, et tema niisama kui ta Meister paganate juure sisse läheb ja paganate ja tõlneritega sööb. Ettewaatuse pärast wõttis tema sellepärast ka kuus wenda Joppe linnast Korneliuse juure kaasa, keda tema ka arwatawaste kui tunnistajad Jerusalemi kaasa wõttis.

See on huwitaw tähele panno, kui ettewaatlikud need juhatajad apostlid olid, et üht meelt Jerusalemma koguduse ja misjoni-põllu wahel alal hoida.

Pärast Sauluse läbi-elamist Tomaskuses läks ta Jerusalemma „et Peetrust katsuda“ (waadata), et teda ja teisi oma tööga tutwaks teha. Peetrus läks tihti Jerusalemmast neid mitmesugusid paikasisid, kus ewangeliumi laiale lautamine oli edenenu, waatamas; ja nüüd kui ta paganatele oli ewangeliumi wiinud, tuli ta tunnistajate saatel togasi, et wendade ees oma aruannet ära anda.

2. „Ka tänagi otsib weel Jumal ülemate ja alamate seas hingeseid. Niisuguseid mehi on palju, kes nõnda kui Kornelius, Jumalat püüawad oma tööga maailmas ühendada. Nende püüded kuuluvad Jumala rahwa hulka, aga maised sidemed hoiawad neid maailma külles kinni. See nõuab neilt kõlblist jõudu, et oma elu Kristusele pühendada. Nende hingede eest, kes oma wastutawa oleku ja seltskondlise koha pärast suures hädaohus on, peaks iseäralikku hoolt saama kantud.“

Jumal otsib tõsiseid, alondlikkusid töötegijaid, kes kõrgema klassidele ewangeliumi kuulutawad. Dige ümberpöörmisega pearad ka imeteod sündima — imeteod, mille sarnaseid

siia saadik weel nähtud ei ole. Isegi selle maailma kõige suuremad mehed ei ole selle imetegewa Jumala wäest tugewamad. Kui need, kes Jumalaga seltsis töötawad, oma wõimalust märkawad ja eneste kohuseid wapralt ja truuwilt täidawad, siis saab Jumal kõrge kohtade pealt mehi Waimu ja mõju läbi ümber pöörama. Jumala Waimu wäe läbi saawad paljud jumalikka põhjusmõtteid wastu wõtma. Tõde poole pööramise läbi saawad nad Jumala käes walguse wäljalautamise abi-jõuks. Nemad tunnewad selle hooletusesse jäätud klassi kaas-hingede pärast iseäralist muret. Aega ja raha pühendatse Issanda töö jaoks ja uut warandust ja uut jõudu antakse kogudusele.“ „Apostlite teod.“ I. 135.

3. Wõnikia on see maa, kus need linnad Tiirus ja Sidon on; Küprus on üks suur saar Wahemeres, Siria wastas; Antiohia oli Siria pealinn ja koguduse huwidele oli ta üleüldse peale Jerusalemma esimene linn ona tähtsusega, siit alustas Paulus oma kolm misjoni-reisu. Kürenia on rohkem õhtu pool Afcica põhja rannal. Need „Kreeka rahwas“ olid kas juudid, kes oma maal olid sündinud, ehk jälle ümberpööratud hinged. Sellepärast et Jerusalemmas usklike seas palju Kreeka keele rääkijaid juutisi oli, (peat. 6, 1.) ja see tõde asi, et Kreeklasi iseäranis Antiohlias nimetati, lasseb kindlaks teha, et nad paganad olid olnud, kes Küpruses ja Küreneas elutsewate wendade kuulutuse läbi ümber said pööratud ja kellel niijuguist wale armamist nende kohta ei olnud, kui neil kes Jerusalemmas elutsesiwad. Siin olgu weel meeles tuletatud, et Barnabas Küprusest oli. (Ap. t. 4, 36.)

4. „Antiohlias hüüti jüngrid kõige esite ristiniimesiks.“ See nimi anti neile sellepärast, et Kristus nende jutluste, õpetuste ja kõnelemiste pea-aine oli. Nad kordasid ühte puhku neid juhtumisi, mis tema maapealse õpetuse-ameti ajal, kus jüngrid tema isikliku ligiolemise läbi õnnistatud said, sündinud oliwad. Wäsimata wiibisiwad nad tema õpetuste ja tema imeliste terwekstegemiste juures. Wärisewa huultega ja pisarad filmil rääkisiwad nad tema hinge ahästusest Ketsemani aias, tema äraandmisest, ülekuulamisest ja tema saramamisest,

fellest konnatusest ja alandusest, mille läbi ta oma waenlaste poolt sõimamist ja piinamist ära kannatas, sellest jumalitust kaastundmusest, millega ta oma tagatiusajate eest oli palunud. Tema ülestõusmisest ja taewaminemisest ja tema tööst taewas kui langenud inimese soo Gestoostja, need olid nende pea punktid, mille juures nad hea meelega wiibisivad. Paganad wiisivad neid küll kristlasteks või ristiiinimesteks nimetada, sest et nad Kristusel kuulutasid ja oma palweid tema läbi Jumala ette tõid.

„See oli Jumal, kes neile seda nime „ristiiinimesed“ või kristlased andis. See on kõikidele üks kuninglik nimi, kes ennast Kristusel ühendawad.“ „Apostlite teod“ l. 152. Waata ka: Jak. 2, 6—7; 1. Peetr. 4, 16. 17.

5. See on Issanda plaan, et tema töö inimliku asjaajajate läbi peab tehtud saama, ja sellepärast ta soowib, et tema töötegijad ühe meele- ja kokku kõla waimu eest hoolitseksivad. Tema saatis Peetruse Korneliuse ja Wilippu'e Mora maa kuningamehe juure, et küll inglid seal olid, kes seda tööd oleksid ära teha wõinud. Ta juhatas iseäralisel wiisil Wilippust, ja laskis Peetrust Jerusalemmast alla minna, et tööd ära lõpetada. Saulus läks senna, et Peetrusega nõu pidada. Saulus ja Peetrus, kes iseäranis Jumalast olid kutsutud, et ewangeliumi kuulutamises paganatele juhatajaks olla, oleksivad ennast õigeks arwates igau's oma teed wõinud minna. Aga siin näeme Peetrust, kudas ta ettemõeldud plaani järele ühendub meele alalhoidmise eest koguduse ja töötegijade wahel töötas. Niisugused, kes meie ajal tõendawad, et nad üht iseäralist kutsu on saanud, hingesid kogudusest lahutada ja oma enese teele wiia, need teeksid hästi, kui nad selle eesmärgi järele käiksid. „Sest Jumal ei ole mitte segase asja, waid rahu Jumal.“

6. Jumala Waimu wägi mis Peetrusega paganate hulgas töötas, ja ka tema aruandmise ajal koguduse ees ennast ilmutas, kautas seda walearmamist, mis aasta sadanded nende südamesse oli juurdunud. Kas ei peaks ka meie sellesama wäe juure tungima, et neid tugewaid ja sügawaste fissetunginud

walearwamisi kõrvaldada, kui meie seda wiimast armu kuulutust maailmale kuulutame?

7. Ühtelugu leiame meie selles peatükis, et apostlid Kristust kuulutasid, ehk nad kuulutasivad Issandat Jesust, ehk jälle öeldakse, nemad kuulutawad sõna j. n. e. Nende kuulutus oli lihtne ja arusaadaw, ja tihti said ühe kuulutuse läbi mitmed ümber pöördud. Praeguse teaduse ajal peame iseäranis seda tähele panema, et me Jeseuse lihtsast kuulutuse wiisist mitte kõrwale ei lähe. Kuuluta Kristust!

8. Kui ruttu mõiks Jumala tööd lõpetud saada, kui igaks, kes kolmanda ingli kuulutust usub, ka oma jõudu mööda annaks. Mõningad teewad seda, aga mitte kõik. Mõned annawad oma raha, teised oma lapsed, ja weel teised annawad iseen. id Issanda teenistuseks . . . I g a k s peaks kindel olema, et ta oma jõudu mööda annab.

---

8. lektzion. — 25. weebruaril.

Peetruse ärapeastmine wangitornist.

Kirjakoht: Ap. t. 12, 1—25.

Pähe õppida: Ebr. 13, 6.

Küsimised.

1. Mis sugused abinõud wõttis nüüd Herodes koguduse wastu käpile? Ap. t. 12, 1—3. 1. märkus.

2. Kudas käis ta Peetrusega ümber? Salm 4. 2. märkus.

3. Kui Peetrus wangitornis oli, mis tegi siis kogudus? S. 5.

4. Mis suguse walju wahi alla Peetrus wangitornis pandi? S. 6. 3 märkus.

5. Jutusta kudas Peetrus ingli läbi ära sai peastetud? S. 7.—10. 4. märkus.

6. Kui Peetrus jälle hakkas öieti mõistma, kudas ta siis oma ärapeastmise kohta ütles? S. 11.

7. Mis juhtus enne kui Peetrus usklikkude majas: sisse wdis astuda, kus tema wabastamise eest paluti? Salm. 12—16.

8. Mis ta neile wõis teada anda ja mis ta siis tegi? S. 17. 5. märkus.
9. Mis sündis järgmisel hommikul wangitornis? S. 18. 19.
10. Kui Herodes Keisareast tagasi tuli, mis sugusse surma ta suri? Salm. 20—23.
11. Kudas lautas Jumala sõna ennast laiale? S. 24.
12. Mis sugused mehed tulid nüüd Jerusalemmast Anti-ohkiasse? S. 25.

Siitliit tulu.

1. Kogudus peaks oma juhatajate eest paluma. Salm. 5. 12. 6. märkus.
2. „Kõik, mis teie ial lugedes palute, uskuge, et teie seda saate, siis saab see teile.“ S. 12—17, Mark. 11, 24. 7. märkus.
3. Inglise teenistus juhib maa taewaga jüdamelikkus ühendusesse. Salm. 7—11. 23. 8. märkus.

Märkused.

1. Juda maa walitsus oli sel ajal kuninga Herodese Agrippa käes, kes Rooma keisri Klaudiusse käsualune oli. Samal ajal oli Herodes ka Kalelea maa neliwürst. Tema tunnistas ennast Juda usu poole pöördud isikuks ja wälimise wäljanägemise järele oli ta wäga südi Juda kätse-õpetuse täitja. Selles lootuses, et oma au ja ametikohta kindlustada, püüdis ta Juda rahwa meelt mööda teha; tema katsus sellega nende soowi täita, kui ta Kristuse kogudust taga kiwas, usklikeude majasi riisus ja häwitas, ja juhatajad liikmed kogudusest wangikotta heitis. Nii laskis tema Jakobust, Joannese wenda, wangitorni heita ja timukat möögaga surmata, nii kui üks teine Herodes oli prohwet Joannese pea lastnud ära raiuda. Et juutidele niisugune asi hästi meeldis, laskis ta ka Beetrust wangi panna.“ „Apostlite teod“ I. 138.

2. Üks neljandik oli neljast soldatist kokku seatud. Neli neljandikku tegi siis 16 soldatit wälja. Üks neljandik oli sel ajal teenistuses. Päewa ja öö jooks oli neli neljandikku seatud, mis nelja wahitorra peale oli ära jautud. „Sap=

memata leibade päewad" olid paasa=püha päewad. Iga teenistuses ol-w neljandil oli järgmiselt ära jautatud: kaks soldatit olid Peetrusega kahe keti läbi ühendatud, mis nende käe=rannete külge olid finnitatud, kolmas pidas ukse juures wahi korda ja neljas oli natuke maad sealt eemal. Need kaks soldatit nimetatakse 10. salmis „esimeseks ja teiseks wahiks.“

3. „Peetrus oli ühes kalju sisse raiutud puuris finni, mille ukseid kõwasti finni ja riimis oliwad; ja need wahi=korras olewad soldatid olid tema finnihoidmise eest wastutawad. Riim, lu'k ja Rooma wahid, kes inimlikku abiandmist wõi=matuks tegiwad, pidid ainult selleks otstarbeks olema, et Jumala wõitu Peetruse ärapeastmise juures weel täielikumaks teha. Herodes oli oma käe Kõigewägewama wastu üles tõstnud ja pidi täielikult löödud saama. Jumal peastis oma wägewa käe läbi seda kallist elu, millele juudid hukatust olid wandunud.“ „Apostlite teod.“ I. 142.

4. „Wiimane öö enne kindlaks määratud hukkamist on tulnud. Üks wägew ingel saab Peetruse ärapeastmiseks tae=waist läkitatud. Need tugewad wärawad, mis püha Jumala wangi finni hoidsiwad, läkssid ilma inimese käe külgepanemata lahti. Kõigeförgema ingel astub sisse, ja ukseid lähewad kuulmata tema selja toga finni, tema astub kongi ja seal lamab Peetrus täielises usalduses rahuliste unes“ „Apostlite teod.“ I. 141.

5. Maria, kelle majasse Peetrus läks, oli Kol. 4, 10. järele, kus „Markus Barnaba õepoeg“ nimetatud saab, Bar=naba õde. Jakobus, keda Peetrus 17. salmis nimetab, on kahtlemata seesama, keda meie 15. peatükis ees leiame, ja kes apostlite konferetsi peal ees=juhataja oli. Arwatakse, et tema „Issanda wend“ olla, kes Paulusest Kol. 1, 19. nimetatud saab.

6. Peetrus, Jakobus ja Joannes, kellel kaheteist=kümmne apostlite seas eesõigus oli, oliwad ka need kõige töötawamad juhatajad koguduses. Jakobus sai Herodesest mõõgaga surmatud, et selle läbi juutide meelest armsaks saada. Müüd pistis ta selles samas mõttes oma käed selle wana ja

auväärt apostli külge. Kui Peetrus wangi wõeti, oli kõik kogudus palwes ja paastumises. . . Lõppemata palusiwad nad Peetruse eest; sest nad tundsid, et ta Issanda tööst ei tohiks kaduda. . . kuna nad kõik oma jõu ja kaastundmuse üles õhutasiwad ja kõigest südamest abi palusiwad, pidasiwad Jumala inglid wangis olewa apostli üle wahikorda.“ „Apostlite teod.“ l. 139. 140.

7. **Palu us k u d e s.** Palwe ei peaks mitte ainult kui üks usu kohuse täitmine ette wõetud saama, ehk selliks, et oma südame tunnistust rahustada, ega ka selle pärast, et oma meelt fergendada. See on Issanda meele pärast kui meie teda palwes selles usus appi hüüame, et ta meile a n n a b, mis meie palume, kui meie tema tahtmist mööda palume. Kuna usklikud Maria majas paastusid ja Peetruse peastmise pärast palusid, ootasiwad nad ka peastmise peale, sest see tuli kahtlemata kui wastus nende palwe peale. Waewalt ootasiwad nad aga sel wiisil tema ärapeastmist kui see sündis; sest kui Peetrus jalgwärawa peale koputas, wõisid nad waewalt Rodet uskuda, kui ta neile seda teatas, et Peetrus see olla ja kui nad teda nägiwad „ehmatafid“ nad wäga. Meie asi on usus Jumale poole paluda ja tema hooleks seda jätta, et ta oma tahtmise järele seda täide saadab.

8. „Wilippuse läbi-elamine, kes ühe taewa ingli läbi fenna kohta juhutati, kus ta ühe tõe otsija leidis; Kornelius, selle juure ingel Jumala sõnumiga läks, Peetrus, kes wangis ja surma mõistetud oli, sai ingli läbi ära peastetud -- see kõik näitab seda suurt ühendust maa ja taewa wahel.

„Jumala töötajatele peaks see aruanne inglite külas käigust jõudu ja julgust andma. Mii tõeste, kui apostlite päiwil, käiwad ka täna taewa saadikud üle maailma kõik läbi ja katsuwad waewatuid trööstida, meele parandajaid kaitfeda ja inimeste südameid Kristusele wõita. Meie ei wõi neid mitte isiklikult näha, siiski on nad meie juures, meid saates, juhatades ja kaitstes.“

„See on tarvilik, et meie inglite tööd paremine õpime mõistma. Olets hea selle peale mõelda, et iga tõsine Jumala laps taevalikule olemuste kaastööd ära tunneb. Walguse ja wäe nägemata hulgad saadawad alaudlikkusi ja madalaid, kes Jumala tõutuste sisse usuvad ja seda vastu wõtawad. Kerubid ja Serawimid ja wägewad inglid seisawad Jumala paremal käel, „kõik teenijad waimud, wälja läkitatud teenistufeks nende pärast, kes õnnistuse peawad pärima“ „Apostlite teod,“ l. 147. 149.

9. Iektšion. — 4. märtsil.

Apostli Pauluse esimene misjoni reis; tema kõned Küpruse saarel, Antiiohlias Siirdia maal.

Kirjakoht: Ap. t. 13, 1—24.

Pähe õppida: Paul. 1, 6.

Küsimised.

1. Kudas olid Antiiohlia koguduse prohwetite ja õpetajate nimed? Ap. t. 13, 1. 1. märkus.
2. Misjuguse käsu sai kogudus kui ta palus ja paastus? S. 2.
3. Kudas seda käsku tähele pandi? Salm. 3. 4. 2. märkus.
4. Mis nad Salaminas tegiwad? Salm 5. Kes saatis Barnabast ja Saulust? 3. märkus.
5. Misjuguse takistuse vastu nad tõukasiwad kui nad Pawuses töötasiwad? S. 6—8. 4. märkus.
6. Kudas ja misjuguse wäe läbi ta selle wastase peale wõitu sai? S. 9—11. 5. märkus.
7. Misjugust mõju see maawalitseja peale jättis? S. 12.
8. Misjugused paigad käisid nad pärast seda läbi? S. 13. 14.
9. Misjugust kutses Paulus täitis kui ta Antiiohlia koguduse kojäs oli? S. 15. 16.

10. Kudas kirjeldas Paulus Iisraeli rahwa ärapeastmist ja nende Kanaani maale asumist? S. 17—19.

11. Anna üks lühikene ülewaade Samuelist kuni Daweti ajani? S. 20—22.

Iisrlit tulu.

1. Jumal töötas tööle pandud töötegijatega oma korraldatud koguduses. S. 1. 2. 6. märkus.

2. Kui ühe töötegitja eht koguduse liikme juures iseseisew waim ilmsiks tuleb, siis toob see temale suuri raskusi. S. 3. 7. märkus.

3. Suuri takistusi Jhesanda töö wastu peame meie ootama S. 8. 8. märkus.

4. „Et kannata sina nüüd kurja kui Jhesuse Kristuse hea sõjamees“. S. 5. 13. 9. märkus.

Märkused.

1. „Pärast seda kui jüngrid tagasiuamise läbi olid Jerusalemmast wälja aetud, lagunes ewangelium seal pool Palestina maa raja wäga ruttu laiale ja palju usklikute wäikseid grupeid asusiwad käidawatesse linnadesse. Mõningad jüngritest „läksid maad läbi, Wõnitiast-ja Küpruse saarest ja Antiohiast saadid, ja rääkisid sõna“. Nemat töötasid harilikult Ebrea rahwa ja Kreeka juutide seas, kelledest sell ajal pea igas linnas maailmas laialdased asutused leida oliwad.

Nende nimetatud linnade hulka, mis ewangeliumit rõemuga wastu wõtsid arwati ka Antiohia, seda selleaegset Siria maa pealinna.

Laialine kaubanduse läbiläimine, mis sellest rahwarikkast keskpaigast mitmesse arusse jagunes, tõi inimesi mitmesugusest rahwusest senna kokku. Peale selle oli Antiohia oma terve looduse koha, oma ilusa ümbruse ja rikkusega, oma hariduse ja peensusega, mis ta wälja wõis näidata, kui üks kuulus lõbuduse ja mõnuse sõbrade wiibimise paik. Apostlite ajal oli ta kõlwatuse ja uhkuse linnaks arenenud“. Apostlite teod“. I. 150. 151.

„Barnaba töö oli Antiohrias rikkalikult õnnistatud, ja palju sai usklike hulga juure pandud. Kui töö suuremaks läks leidis Barnabas kohast abi tarvis olevat, et seda Jumala ettenägemises pakutud head võimalust otstarbekohaselt tarvitada. Nõnda läks ta siis Tarsusesse Paulust otsima.“

„Antiohia rahvarikas linnas leidis Paulus ühe hea tööpõllu eest. Tema haridus, tarkus ja tema hoolsus avaldas selle kultura linna elanike ja võõraste peale vägevat mõju, ja tema oli Barnabale kui see kõige kohasem abi. Üks aasta otsa töötasid need mõlemad jüngrid hingede ärapeastmise mures truuviste üksteisega seltsis, ja wiisivad paljudele õnnistuse tundmist sellest Maatsareti Jesusest, maailma Õnnistegijast“. „Apostlite teod“ I. 150—152.

2. Jumal õnnistas selle aasta sees Pauluse ja Barnaba tööd suurel määral, mis nad Antiohia usklikega seltsis mõõda saatsivad. Kuid siiski ei olnud üksi neist mõlematest selle ajani ewangeliumi kuulutajaks wormilikult sisse õnnistatud. Nemad olid nüüd omas kristlikus kogemuses ühe koha peale jõudnud, kus Jumal nende kätte üht rasket misjoni ettevõtte läbiwiimist tahtis usaldada, mille järelduzes neil igasugune kasu mis nad koguduse abi läbi saaksid, tarvis läheks“.

„Niihästi Paulus kui ka Barnabas olid oma ülesande ise Jumala käest saanud, ja see kätte pealepanemise kombe ei toonud ühte uut armu ega tegemuse jõudu. See oli selle annetatud ameti peale nimetami e seatud kombe heaks kiitmine, ja selles ometis olewa ülem-võimu finnitus. Jumala tööle sai pitser peale pandud“.

„Suutidel oli see toimetus väga tähtis. Kui üks Juuda mees oma lopsi õnnistas, poni ta oma käed aukartusega nende pea peale. Kui üks loom oli ohwriks määratud, pani preester oma käed selle ohwri looma peale. Kui uskliku koguduse teenrid Antiohrias Pauluse ja Barnaba peale käed panivad, palusivad nad selle toimetuse läbi Jumala õnnistust nende äravalitsetud apostlitele ja nende iseäralisele tööle, mis jauts nad kutjutud olivad“. „Apostlite teod“. I. 155—157.

Salamis oli üks tähtis Küpruse saare linn, ja seisis hommiku rannal. Küprus oli üks suur saar ja umbes 80 wersta Seleikia linnast, Antiohkia mere sadamast Iduna-õhtu ehk edela pool. Sealt hakkame meie apostli Pauluse esimest misjoni reisu tähele panna.

4. Pawus oli Küpruse saare pealinn, lääne rannal.

5. See nõid oli oma silmad ewangeliumi tõe tunnistuste eest kinni pannud, ja Issand laskis nüüd õiges vihas tema loomulikul silmal kinni panna ja wõttis tema päewa walguse ära. See pimedus ei olnud mitte kaua kestam, waid üks ajutine, et ta hoiatud ja meeleparandusele saaks juhatud, ja et ta Jumalalt andeksandmist ostsiks, leda ta nii raskelt oli kurwastanud. See segadus kuhu ta seeläbi sattus, tegi tema kawalad kunstid Kristuse õpetuse wastu mõjutaks. See tõe asi, et ta pimeduses sunnitud oli ümber käima, näitas kõigile neile, et need apostlitest tehtud imeteud, mida Olimas filmamoondajate kunstiks oli nimetanud, Jumala wäe läbi sündinud olid. Maawalitseja sai sellest apostlitest kuulutatud tõe õpetuste läbi kindla tundmisele juhitud ja wõttis tõe wastu. „Sealsamas“. I. 163.

6. „Need asjaolud, mille teenistuse otstarbeks Paulus ja Barnabas püha Waimu läbi olid ülendatud, näitawad selgeste, et Issand ärawaliitsetud abiliste läbi oma organiseeritud koguduses töötab.

Kui Paulusele sellest jumalikust nõust tema isiku kohta enne Õnnistegija enese läbi ilmutatud sai, sai tema warsti peale seda Tamaskuse uueste korraldatud koguduse liikmetega ühendatud. Peale selle ei jäätud seda kogudust mitte kauaks selle ümberpööratud Wariseeri isikliku kogemuse kohta teadmatusesse. Ja nüüd, kus see selle aja jooks antud jumalik ülesanne weel täielikumalt pidi korda saadetama, käskis püha Waim, kuna ta jälle tunnistas, et Paulus üks ärawaliitsetud tööriist ewangeliumi kuulutamiseks paganate seas on, kogudust teda ja tema kaastöölisi sisse õnnistada. Kui Antiohkia koguduse juhatajad „Issandat teenisid ja paastusid,

ütles püha Waim: Vohutage mulle Barnabas ja Saulus ära tööle, mis tarwis mina neid olen kutsunud.“

„Sumal on oma kogudust maa peal walguse kandjaks teinud, ja tema läbi annab ta oma nõu ja tahtmist teada. Ta ei anna ühegi oma teenrile ühtegi elu-läbi-elamist, mis koguduse enese kogemusest teistmoodi oleks ehk koguni selle wastu käiks. Peale selle ei anna ta ühelegi üfsiku inimesele oma tahtmist koguduse kohta teada, et ta kogudust — Kristuse ihu — samal ajal pimedusesse jätaks. Oma ennepeetud nõus juhüb tema oma töötegitajaid kõige lähemasse ühendusesse kogudusega, et sel iseenele usaldust wähem, ja suurem usaldus nende wastu oleks, keda tema oma töö edendamiseks tarwitab.“ „Apostlite teod.“ I. 157. 158.

7. „Koguduses oli alati niisugused, kes alatafa eraldatud iseseiswuse järele püüawad. See näitab neile wõimata olewat aru saada, et waimu iseseiswus kergest senna poole kaalub, et inimliku töö-riista iseenele usaldusega täita ja rohkem enese otjuse peale toetada, kui oma wendade nõust ja otjusest lugu pidada, iseäranis niisuguste otjusest, keda Sumal oma koguduste juhatajaks on kutsunud. Sumal on oma kogudust iseäralise autoriteeti ja wäega ehitanud, mida keegi ei pea põlgama ega tähelepanemata jätma, sest kes seda teeks, see põlgaks Sumala häält.“

„Needfinatsed, kes otjustawalt oma enese arwamise peale waatawad, on tõsises hädaohus. See on saadana hästi wäljaarwatud püüdmine, niisuguseid teistest lahutada, kes walguse kandjad on, ja kellede läbi Sumal oma töö üles-ehitamist ja laialelautamist maa peal korda on saatnud. Niisuguseid hooletusesse jätta ja ära põlata, keda Sumal on kutsunud seda juhatusse wastutust töö edenemisega ühendusesse oma peale wõtma, tähendab nii palju, kui neid abinõusid ära wifata, mis Sumal oma koguduse abiks, julgustamiseks ja linnitamiseks on seadnud. Iga tööline Issanda töös, kes niisuguseid abinõusid kõrwale paneb ja kes mõtleb, et tema walgustus Sumalast ja mitte kellegist teisest tulema ei peaks, see satub selle läbi niisugusesse seisukorda, kus ta iseennast hädaohtu

wõib saata, waenlastest petetud ja maha lükatud wõib saada. Issand on oma tarkuses juba ettewalmistanud, et see ühendus peaks kõigist usklikest ülewal hoitud saama. Sel kombel wõib inimlik tööriist Jumalaga seltsis töötada. Igaüks töö jõud peab püha Waimu juhatusel all seisma, ja kõik usklikud saavad hästi korraldatud ja juhutatud püüdmistes ühinema, et ilmale seda rõemu sõnumit Jumala armust kuulutada." Sealsamas. I. 158. 159.

8. Saadan ei lasse Jumala riigi ehituse tööd maailmas mitte ilma takistusteta edasi minna. Kurjuse wäed on nende ewangeliumi laiale lautamise tarwis walit etud töö jõudude wastu lõppemata wõitlust alustanud, ja need pimeduse wõidumud on iseäranis siis tegewuses, kui tõe niisuguste meeste ees kuulutatasse, kel aus kuulsus ja laitmata eluwiis on. Nõnda oli ka siis, kui Sergius Paulus, Küüruse maawalitseja ewangeliumi sõnumit kuulas. Maawalitseja oli apostli kutsuda lastnud, et omale seda sõnumit, mida nad olid kuulutama tulnud, õpetada lasta, ja nüüd püüdsid pimeduse wäed oma kahjuliku mõjuga usust ära pöörata, ja nõndamoodi Jumala tööd ära segada, et nad nõia Elimase läbi töötasid.

Sel kombel töötab langenud waenlane alati, et mehi ja naisi, kellel hea mõju on, oma ridades kinni pidada, kes siis, kui nad ümber pöördud saaksid, Jumala töös suurt kasu wõiksid saata. Siiski ei pruugi truu ewangeliumi töötegija waenlaste kahju all karta, sest tema eesõigus on, wäega ülewalt ehitatud saada, et ta kõige kuradi mõjule wõib wastu panna." Sealsamas. I. 162.

9. „Markuse ema oli kristliku usu poole pööranud ja tema maja oli Jerusalemmas jüngritele warjupaigaks. Neid wõeti seal igakord hea meelega wastu ja wõisid seal rahulikult puhata. Ühel niisugusel apostlite wõeruskäigu ajal tema ema majas pani Markus Paulusele ja Barnabale ette, et ta neid misjoni reisul saata tahaks. Tema tundis omas südames Jumala armu ja tal oli see igatsus ewangeliumi tööle täieste ennast pühendada." Sealsamas. I. 160.

„Siin (Berges) juhtus see, kus Markus kartusest ja argtusest maha rõhnutud sai, ja üks aeg oma ettevõttes, — ennast Issanda töö jaoks kõigest südamest ära anda — kõdituma hakkas. Et ta raskustega harjunud ei olnud, kutas ta reisu raskuste ja puuduste all oma julguse. Seade tingimiste all oleks ta tagajärjega võinud töötada; aga nüüd kest hädadohtu ja raskust, mis tihti tee-tegijaid töölisti ümbritsewad, kadus tema julgus, et neid raskusi ja wiletusi, kui hea risti võitleja ära kannatada. Tema widi weel õppima hädadohtudele, tagakiusamistele ja raskustele julge südamega vastu astuma. Kui apostlid edasi tungisiwad ja neil ikka suuremaid raskusi korta oli, siis sai kartus Markuse üle võimust ja hoopis ilma julguseta ei tahtnud ta enam edasi minna ja pööras Jerusalemma tagasi.

See tagasi pööramine andis Paulusele põhjust Markuse üle mõne aja pahasie ja peaaegu waljaste otsustada. Barnabas oli siiski rohkem selle poolt, et teda tema õppimata oleku poolest wabandada. Ta oli sellepärast väga mures, et Markus oma kuulutuse ametit maha ei paneks, sest tema nägi temas omadusi, mis teda Kristuse kõlbuliseks töötegijaks teha võisiwad. Hiljematel aastadel tasuti tema mure Markuse pärast rikkalikult ära, sest see noormees andis ennast täieste Issandale ja tema tööle ära, et ewangeliumi rasketel põldudel kuulutada. Jumala õnnistuse ja Barnaba targa juhatuse all võrsus ta tubliks töötegijaks.

„Paulus leppis pärast Markusega ära ja wõttis teda kaastöölisena vastu.“ „Apostlite teod“. I. 161—165.

10. lektzion. — 11. märtsil.

Paulus kuulutab Antiohhas (Lõpp).

Kirjakoht: Ap. t. 13, 25—43.

Bähe õppida: Ap. t. 13, 38.

Rüümitised.

1. Mil kombel töi Paulus juutidele koguduse kajas esimest Kristuse tulemist ette? Ap. t. 13, 23—25.

2. Kellele ütles Paulus, olla õnnistuse sõna läkitatud? S. 26. 1. märkus.
3. Kudas tegivad juudid Jerusalemmas prohveti sõna Kristuse kohta tõeks? S. 27. 28. 2. märkus.
4. Kudas saatis Jumal nende plaani nurja, et Jesust surma läbi tee pealt kõrvale saata? S. 30.
5. Misjuguse tunnistuse andis Jeesus oma ülestõusmisest? S. 31.
6. Misjugust rõemu sõnumit võis Paulus oma pealtkuulajatele kuulutada? S. 32. 33. 3. märkus.
7. Misjugust tõendust toob Paulus Jeesuse ülestõusmise kohta ette? S. 34—37.
8. Misjuguseid troosti sõnu võis nüüd Paulus neile kuulutada? S. 38. 4. märkus
9. Kudas saab inimene õigeks? S. 39.
10. Misjuguse hoiatuse andis Paulus oma pealtkuulajatele? S. 40. 41.
11. Misjuguse p. Iwega pöörasid paganad kuulutuse lõpul tema poole? S. 42.
12. Mis Paulus ja Barnabas usklikkude heaks tegivad? S. 43.

Isiklik tulu.

1. Õnnistuse sõnumi vastuvõtmine on isiklik asi. S. 26. 5. märkus!
2. Meie kõigesuurem waimulik hädaoht seisab usulistes kombetes. Salm. 27 — 29. 6. märkus.
3. Ülestõusnud Kristus on meie ainus lootus. Salm. 22. 33. 7. märkus.

Märkused.

1. Pane tähele kudas Paulus samal ajal, kui ta oma kuulutust kuulutab, juutide ja paganate peale mõtleb, kui ta ütleb; „Abraami sou lapsed“, (Juudid) ja „kes teie seast Jumalat kardawad“ (paganad kaasa arwatud).
2. See kombe jumalateenistuse tagajärg on nendest piibli kohtadest kergeste ära näha. Needsamad prohveti

Kuulutused, mida juudid lugesid ehk neile ette loetud saidwad, — „igal hingamise päewal“ — nende jumalateenistuse ajal, tegiwad nad iseene läbi tõeks. Nemad lugesid tulewaseft Messiasest, „meie nägime teda, aga temal ep olnud mitte seda nägu, et meie teda pidime ihaldama“ — „Si teda pandud miksfi, ja tema oli kõige halwem meeste seasft,“ ja „Aga tema on meie üleastumiste pärast haawatud, ja meie ülekohtu pärast ära rõhutud“; „Wõlga on taqa aetud tema käest, ja teda on waawatud; aga ta pole mitte oma juud lahsti teinud“, „seft ta on ära leigatud elawate maa pealt“; „Ja tema on hõelad pannud ta haa juure ja ühe rikka tema surma juure“: „ja ta ise on nii mitme patud enese peale wõtnud, ja üleastujate eest palwet teinud“. Mitmed korrad olid juudid neid ja sarnaseid kirja kohtasid lugenud, ja siiski ei tunnud nad teda mitte; siiski tegiwad nad need prohwetite kuulutused kõik tõeks. Peetrus pidi neile pärast seda weel tunnistama. „Ja nüüd, wennad, tean mina, et teie seda olete teinud rumaluse pärast, nõnda kui teie ülemaadfi“.

3. Paulus seab siin seda kõigeparemat külge ette, et Jumal seda tõutust oma lastele on selle läbi tõeks teinud, mis ta nende wanematele oli annud „kui ta Jesuse sai üles äratanud.“ Niisugustele, kes neid elawaid sõnu kuulsiwad, oli weel armu.

4. Ja nüüd, seletab Paulus, olgu teile teada, ja meie kui tunnistajad teie ees seisame, et selle Jesuse läbi teile „pattude andeksandmist“ pakutakse.

Kogu teie hirmsa patu nimelkirja, mis teil Kristuse wastu on, kustutab ta hea meelega ära, kui teie hea meelega tahate meelt parandada ja endi pattude andeksandmiseks ristitud saate. See on tõeste üks iseäraline „rõemu sõnum“ mis Paulus Antiohchia juutidele wiis. See ei ole ime, kui paganad teda paluwad, „et neile neid sõnu hingamise päewa wahel (teistes ümberpanekutes „hingamise päewal“) pidi räägitama;“ ja et mõningaid juutide ja nende seasft Juda

rahwa usku olid heitnud pidi manitsetud saama, „et nemad pibid jääma Jumala armu sisse.“

5. „Teile pidi esite Jumala sõna räägitama,“ seletas Paulus. Jumala tõutused peaksid ikka kui meile isiklikult saama loetud, ja mitte kui üleüldiselt, sest ainult sel kombel toob ta meile suurt õnnistust. Meie ei saa iial muidu tema õnnistusi tunda, kui ainult siis, kui meie seda otse omale mõtame.

6. Üks kindel worm ja lord on meie jumalateenistusel tarvilik. See tähendab, et üks kindlaks määratud paif ja teatud aeg peab olema, niisama peab kõik see jumalateenistus enam või vähem kindlaks tehtud eeskirjade järel juhitud saama. Siiski on seal üks suur hädasoht. Suudid lugesivad aastade kaupa prohveti kuulutusi Messiasse üle järjekindlalt oma kindla korra järel, aga kui see pöörde aeg tuli, siis on öeldud, et „nemad sedasinast Jesust ei tunnud, on teda hukka mõistes tõeks teinud prohvetite sõnad.“ Meie oleme niisuguste järelbuste korral ainult siis julged, kui meie Jumala sõna leiame ja seda nõnda ära sööme, kui Jeremia tegi. (Jer. 15, 16.)

7. See oli tarwis, et Kristus pidi surema; sest milgil muul teel ei oleks patu nuhtlust võinud ära maksta. See risti teadus saab see lunastatude teadus ja rõemu laul igaveseks ajaks olema. Meks Kristus hauda jäänud, kus oleks siis meie lootus? See rõemu sõnum, et ta üles on tõusnud, on selle „õndsja lootuse“ põhjus, et meie ükskord üles saame tõusma, ja temale taewa poole vastu läheme, kui tema ilmub.

Ewangeliumi mõju Bſiidias ja Skonias.

Kirjakoht: Ap. t. 13, 44—14, 7.

Pähe õppida: Joa. 5, 24.

Küsimised.

1. Kui rahwas teisel hingamise päewal Antiohlias kofku kogus, kudas ſiis juudid Pauluse kuulutuse kohta oliwad? Ap. t. 13, 44. 45. 1. märkus.
2. Misſuguse pühaliku ſeletuse tarwis leidsid apofstlid nüüd põhjuſi? S. 46. 2. märkus.
3. Misſuguse kirja koha peale nad näitafiwad, et ennast ſüütaks tunnista? S. 47.
4. Misſugust mõju ſee paganate peale awaldas? S. 48.
49. 3. märkus.
5. Misſugused waljud abinõud nüüd juudid kätte wõtſid? S. 50.
6. Misſugune meeleolu täitis ſellepeale waatamata ſiiski apofstlid ja jüngrid? S. 51. 52.
7. Misſugune tagajärg oli neil hakatufes Skonias? Ap. t. 14, 1. 4. märkus.
8. Mis tegiwad ſõnakuulmata Juda rahwas? S. 2.
9. Kudas Iſſand nende püüdeid õnnistas? S. 3.
10. Misſugust mõju ſee rahwa peale awaldas? S. 4.
11. Mis ſundis rahwa mäſs apofstliſi tegema? S. 5. 6.
12. Mis tegid apofstlid Lüſtras ja Terbenis? S. 7.

Iſiklik tulu.

1. Suur hädaoht on ſelles, et meie neid taewaſt antud eesõigufi mitte nõnda ei hinda, kui meie peakſime. S. 46.
2. Nõnda kui paganad „rõemsaks ſaid ja Iſſanda sõna auſtaſid“, kui ewangeliumi käſud ſeda neile tõid, nii on ka tänagi paganad rõemsad kui nad ſeda wiimaſt armu kutſet kuulewad. S. 48. 6. märkus.

3. Issand annab ennast julge ja kartmata töö läbi tunda, mis tema nimel tehakse. Ap. t. 14, 3. 7. märkus.

4. Kuulutuse selge sõna toob tihti, kui see jüdamekohane on, paha meelt ja lõhet. S. 4. Luf. 12, 51—53.

Märkused.

1. Et juudid järgmiseks hingamise päewaks apostlid eneste juure rääkima ei kutsunud, oli wihawaenu esimene samm, mis wiimaks apostlid Antiohtiast ära ajas. Need paganad aga, kes esimese Pauluse kuulutuse läbi olid üles äratatud ja julgustud saanud, nõudsiwad selle wastu weel rohkem Jumala sõna kuulda, ja palusiwad järgmisel hingamise päewal apostlid weel rääkida. See oli suurema õnnistuse esimene samm, mis neil weel oodata oli ja mis neid ka ewangeliumi järelkäijateks tegi.

2. See julge teadaandmine: „Waata, siis pöörame meid endid paganate poole,“ awas meile ühe uue ajajärgu Jumala rahwa ajaloo. Aastasajad olid Juda rahwas Jumala lugupidamise osalised olnud, tema ise-rahwas, mis Issanda tundmist pidi maa peal hoidma. Aga et nad nüüd awalikult Kristuse kui ka selle andeksandmise ja õnnistuse rõemu sõnumi, mis apostlid neile wiisiwad, ära põlgasiwad, siis kaustasiwad nad sellega ka kõik endised eesõigused. Sellest ajast peale algas nüüd Paulus oma iseäralise misjoni tööga peale, mis temale Issandast sai antud, seda sala-asja, mis endisest ajast warjul olnud, seda suurt õnnistust kõigi inimestele Kristuse läbi awalikuks tegema.

3. Paganad awaldasiwad tänulikku meelt neile tõutatud eesõiguste eest. Nad mõtsid sõna suure rõemuga wastu, ja ühinesiwad apostlitega, et terwes ümbruskonnas Issanda sõna laiale lautada.

4. Selles salmis leiame esimest korda seda ütelist: „Juda ja Kreka rahwas“ — Juudid ja paganad esitatud; selles tähenduses leiame meie neid weel sagetaste, nii kui ka kõigis Pauluse epistlites.

5. See lõhe, mis siin iseäralisel kombel ilmsiks tuleb, on alati see järeldus, nii kui Jeesus oma apostlitele seda juba oli öelnud, kui Jeesuse tulemist ja tema õpetusi kuulutatatakse, ja see tungib ifegi perekonda.

6. „Pauluse ja tema kaas-tööliste süda tufjus nende kasuks, kes „ilma Kristusetä olid, kaugel ära Israeli koguduse õigusest, ja wõõrad tõutuse seadusest,“ ja kellel „ep olnud lootust“ ja ilma Jumalata maailmas“ olid. Apostlite wäsimata tegewuse läbi paganate heaks õppiswad need, et nad enne „wõerod ja majalised“ ja „ennemuiste kaugel olnud,“ et nad nüüd olid „ligi saanud Kristuse were läbi“ ja usu läbi tema lepituse-ohwri sisse „pühade seltsirahwas ja Jumala kodakondsed“ olid.“ Apostlite teod.“ I. 169.

7. Oma eespalwes wõime meie kõige julgusega ja rõõmsa meelega armu aujärje ette minna, see tähendab julgusega ja täie usu lootusega. Kui meie sel kombel Issandale töötame, siis ilmutab ta hingede päästmiseks meie läbi oma wäge.

---

12. lektion. — 25. märtsil.

Apostlite tegewus Lüstras ja Terbenis. Paulus lõpetab oma esimest misjoni-reisu.

Kirjakoht: Ap. t. 14, 8—28.

Pähe õppida: Ap. t. 14, 22.

Küsimised.

1. Misjuguise hädaga oli üks mees Lüstras koormatud? Ap. t. 14, 8.
2. Kudas Pauluse kõne tema peale mõjus? Salm. 9.
3. Mis Paulus temale ütles? S. 10. Ja mis tema tegi? 1. märkus.
4. Misjuguiseks ettewõtteks see imetegu rahwale põhjust andis? 11—13. 2. märkus.
5. Kui Paulus ja Barnabas kuulsid, mis rahwas teha tahtis, mis nemad siis tegid? S. 14.

6. Missuguste sõnadega pööras Paulus rahwa poole? S. 15—17.
7. Missugune mõju neil oli? S. 18.
8. Missuguse tagatiusamise pidi Paulus Lüstas läbi tegema? S. 19.
9. Kudas ja kelle juures see teine ime sündis? S. 20.
3. märkus.
10. Kui ta Terbes oli kuulutanud, missuguseid teisi linna si ta teist korda jälle vaatama läks? S. 21.
11. Missuguste sõnadega ta usklikusi kinnitas? S. 22.
12. Missugust korralduse tööd nad kogudustes ette võtsivad? S. 23. 4. märkus.
13. Mimet neid paitasid, kus Paulus Antiohiasse tagasi mineku teel Sirias sees käis. S. 24—26.
14. Mis nad siis tegid, kui nad jälle Antiohia olid jõudnud? S. 27. 28.

Jätklik tulu.

1. See imeline usu ja Waimu mõju. Salm. 8—10. 5. märkus.
2. Paulus, Elias ja Peetrus olid inimesed kui meiegi. S. 14. 15. 6. märkus.
3. Jumala märkus looduse peale. S. 17. 7. märkus
4. Meie peame mitme wiletsuse läbi Jumala riiki minema. S. 22. Rom. 8, 17; 2. Tim. 3, 12.

Märkused.

1. „Kui Paulus kord rahwale Kristuse tööst rääkis, kes haiged ja hädalised terweks teeb, siis nägi ta oma pealtkuulajate seas ühte jalutut, kelle silmad tema poole olid pöördud ja kes tema sõnu wastu wõttis ja neid uskus. Paulusele tuli hale meel selle õnnetuma inimese pärast, kellele ta meelde tuletas „et temal usku oli, et ta wõiks terweks jaada.“

Ebajumala teenistuse koosoleku juuresolekul käskis Paulus wigast meest oma jalgade peale püsti tõusta. Selle ajani

wõis jalutu kannataja ainult istuda, aga sellest hoolimata kuulas ta Pauluse kõska ja toetas esimest korda oma elus jalgade peale. Üks wägi oli selle usu teo kaasas, ja see jalutu „kargas üles ja kõndis.“ „Apostlite teod.“ I. 175.

2. „Jumalad on inimeste sarnatseks saanud, ja meie juure maha tulnud.“ Salm 11.

„See seletus oli nende suu-sõna õpetusega ühine, mille järele jumalad mõnikord maa peale wõeraks tulid. Barnabast nimetasid nad tema aulise wäljanägemise, tema toreda kehaseisu ja tema õrna waate pärast Jupitriks, jumalate isaks. Paulusest mõtlesid nad, et ta Mercurius olla, „sest et tema kõnemes oli“ ja tõlise ja tegeliku loomuga, rääkis ta neile manitsuse, hoiatuse ja nõuandmise sõnu.“ „Apostlite teod.“ I. 175.

3. „Sel pimedal läbikatsumise tunnil jäiwad Lüstra usklikud, kes Pauluse ja Barnaba töö läbi Jesuse usu juure olid tulnud, truuwiks ja kindlaks. Nende waenlaste mõistmata wastupanek ja hirmus tagakiusamine wõis ainult nende Jumalale pühendatud wendade usku kinnitada; ja nüüd näitasid nad hädaohust ja teutusest hoolimata selles oma truudust, et nad südame waluga sellele kehale ümber kogusid, keda nad surnud mõtlesid olevat.“

„Kui suur oli nende üllatus, kui apostel nende leinajärgi ajal korraga oma pea üles tõstis ja Jumala kiitus huultel, oma jälgade peale kargas! Usklikudele oli see Jumala sulase ootamata eluse tõusmine kui üks Jumala wäe imetegu ja näitas nende usu wahetusele Jumala pitseri peale panemat. Ütle mata rõem täitis neid ja nad kiitsiwad uues usu kinnituses Jumalat.“ „Apostlite teod“ I. 178.

4. „Apostlid hoolitsesiwad, et need noored usklikud selle kindla piibliku walwuse korraga, mis nende waimulikuks arenemiseks see kõige tähtsam asi oleks, saaksid ämbritsetud. Kõigis Lükoonia ja Pisidia maa kohtades, kus usklikusid leibus, said kogudused korra järele organiseeritud. Igas koguduses seati ametnikud, kes kõikide usk-

liffude waimuliku hea kae=käigu kasuks pidivad sellekohased korraldused sisse seadma.

See oli piibli plaaniga ühine, et kõiki usklikuid Kristuse sisse ühes ihus ühendada, ja Paulus püüdis kõige oma õpetuse aja selle plaani järele teha. Needsinatsed, kes tema waema läbi Kristust kui Ünnistegijat olid vastu võtnud, said sündsäl wiisil üheks koguduseks organiseritud wõi korraldatud. Kui usklikude arm wäikene oli, sündis see niisama. Sel kombel õpetati usklikuid üks-teist aitama ja selle tõutuse peale mõtlema: „Sest kus üks ehk kolm minu nimel on üheskous, seal olen mina kesk nende seas.“ See l f a m a s. l. 179.

5. Dmas imetegudes, mis inimeste terweksteagemiseks tehtud said, oli Jeesus sagedaste öelnud: „Sulle sündigu sinu usu järele“, ehk sarnased sõnad sellesama tähendusega.

Õegi sagedaste oli Jumala Waim sel mõedul tema peal, et ta kannataja terweksaamise igatsust wõis ära tunda ja tema selleks esimese sammugi. Paulus tarwitas selle läbi tihti paganate töö juures sündsäl filmapilku, et nad Jeesusest wõiksid paremine aru saada, kui ta neile tema terweksteagemise imetegudest jutustas. Kui ta niisugustest juhtumistest neile kõneles, tõusis tihti nende südames usuga ühenduses üks igatsus, nõnda kui me seda sellest samast sündmusest näeme. Jumala Waimu läbi tundis Paulus tema südame igatsust ja seisukorda, ja oli tema terweks tegemise juures abiks. Nõnda töötab usk ja Jumala Waim üheskous mõlemate, kuulja ja kuulutaja südame juures.

6. Apostlid ja prohwetid nägid seda mõnikord tarwis olemat, et kui Jumala Waim ja wägi nende läbi iseäranis töötas, seda rahwale selgeks teha, et nad ka ainult harilikud inimesed olid, nagu teisedgi, ja et see, mis nad imeteuks tunnistasid, mitte nende, waid Jumala wäe läbi oli korda saadetud. Seda tegi ka Paulus Lükaonia rahwa juures. Niisama kirjutab Jakobus Eliasest Jak. 5, 17. Sedasama öendab Peetrus Korneliusele. Ap. t. 10, 26.

Meie wõime jälle ütelda, et meie] niisama inimesed oleme, nii kui apostlid ja prohvetid ka oliwad. Jumal wõis ainult sellepärast nende läbi suuri tegusid teha, et nad taewaga südamelikus ühenduses elasiwad. Jumal tahab täna niisama meie läbi ennast ilmutada, kui meie elu tema tahtmisega on ühendatud.

7. See on tähtis, et Paulus sel korral looduse peale pidi näitama ja pagana mõistuse kohust elawa Jumala tõeks-tegemist neile ette tooma.

„See kõige mõjuvam wiis Jumala tundmist paganatele selgeks teha, on see, et tema tähelepanemist looduse peale juhtida. Sel kombel on see neile wõimalik selgeste üht wahet nende oma jumalate ja enese käte-töö, ning tõe Jumala wahel, kes taewa ja m a on teinud, ette kujutada. Nendes õpi-tükkides on suur lihtsus ja puhas mõte; ta juhatab pealtwaatajat loodusest otse Looja juure, ja ei ole mitte üksi paganale, waid ka igaühele suureks wäärtuseks“.

E. G. White.

---

13. lektzion. — 1. aprillil.

Kordamine.

Kirjakoht: Ap. t. 8, 4—14, 28.

Korda kõik pähe õpitud salmid.

Beatükkide ülewaade.

Beatükk 8. Usklikkude laiale pillamine Jerusalemmast; ewangelist Wilippuse töö.

1. Kudas Saulust apostli ajaloo sisse liidetakse?

2. Misugune mõju oli tagasiusamisel ewangeliumi laiale laotamise kohta?

3. Kirjelda Wilippuse tööd.

Beatükk 9. Sauluse ümberpöörmine ja kuulutamine; Petrus Lüddas ja Joppes.

1. Jutusta lühidalt neid tõe asju Sauluse ümberpööramise ja kuulutusega ühenduses, kuni ta Tarsusesse tagasi läks.

2. Missugust imetegu tegi Peetrus Lüddas?

3. Kirjelda Peetruse kogemust Zoppes.

Peatüff 10. Peetruse ja Korneliuse lugu; Peetrus läheb Korneliuse juure ja kuulutab seal.

1. Kirjelda Korneliuse ja Peetruse nägemist.

2. Kudas Kornelius ja Peetrus üksteisele vastu tulivad?

3. Missugune järeldus oli Peetruse kuulutusel?

Peatüff 11. Peetrus annab oma kogemust Jerusalemma kogudusele teada; Barnabas ja Saulus Antiohlias.

1. Nimeta neid Peetruse töö aruande pea asju paganate seas; Missuguse mulje see usklikudele jättis?

2. Misspärast läksid Paulus ja Barnabas Antiohkiasse ja siis Juuda moale tagasi?

Peatüff 12. Tegakiusamine Herodese läbi; Peetruse ärapeastmine wangitornist; Herodese surm.

1. Misspärast heideti Peetrus wangitorn? ja kudas ta wabastatud sai?

2. Misspärast ja mis moodi Herodes suri?

Peatüff 13. Barnabas ja paulus õnnistatakse kuulutuse ameti peale sisse; nende esimene misjoni-reis.

1. Kus ja kudas said Paulus ja Barnabas sisse õnnistatud?

2. Anna üks ülewaade apostlite läbielamisest Küpruse saarel, Antiohlias ja Pisidias.

3. Anna seda asjalugu ja teadaandmist mis Paulust fundis paganate poole pöörama, teada.

Peatüff 14. Apostlid Ikonias ja Lüstras; nad kinnitasid usklikusid; esimese misjoni reisi lõpp.

1. Anna üks lühikene ülewaade apostlite kogemusest Ikonias ja Lüstras.

2. Kudas püüdsiwad nad usklikusid kinnitada?

3. Missuguse aruande panivad nad Antiohchia kogudusele Sirias ette?

